

พฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดนครราชสีมา

Smoking and alcohol consumption behaviors among undergraduate students in Bangkok Metropolitan and Nakhonratchasima Province

วิจิตรา กุสุมภ์ และสุลวี ทองวิเชียร

Wichitra Kusoom, and Sulee Thongvichean

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Nursing, Bangkokthonburi University

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุรา ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 425 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา และมหาวิทยาลัย 2 แห่งในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือวิจัยเป็นแบบสอบถามพฤติกรรมสูบบุหรี่ และดื่มสุราและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง หาความเชื่อมั่นได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบที ผลการวิจัยมีดังนี้ 1) นักศึกษาร้อยละ 37.6 มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ในระยะ 6 เดือน นักศึกษาร้อยละ 64.9 มีพฤติกรรมดื่มสุรา 2) นักศึกษาที่มีเพศ และอายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) แต่นักศึกษาที่มีบิดา มารดา พี่ น้อง เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิดที่มีประวัติการสูบบุหรี่และดื่มสุรา มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีประวัติการสูบบุหรี่และดื่มสุราของบิดา มารดา พี่ น้อง เพื่อนหรือบุคคลใกล้ชิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) 3) นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกัน มีพฤติกรรมดื่มสุราไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) นักศึกษาชายมีพฤติกรรมดื่มสุรามากกว่านักศึกษาหญิง ($p < .05$)

Abstract

A descriptive research aimed to survey smoking and alcohol consumption behaviors among undergraduate students in Bangkok Metropolitan and Nakhonratchasima Province. A sample of 425 undergraduate students in the university in Bangkok Metropolitan and Nakhonratchasima Province, was purposively selected. Research instrument was a questionnaire on personal data and smoking and alcohol consumption behaviors. Its reliability coefficient using alpha Cronbach was 0.85. Descriptive statistics and t-test were used in data analysis. The results revealed as follows. 1) Students 37.6 % smoked within the past 6 months and 64.9 % of them consumed alcohol. 2) There were no significant differences in smoking behaviors among students with different gender and age ($p > .05$).

Smoking behaviors as well as alcohol consumption behaviors in students who had history of smoking and alcohol consumption of their parents, sibling, and closed friends was higher than those who had no history ($p < .001$).

3) There were no significant difference in alcohol consumption behaviors among students in different age group ($p > .05$). Alcohol consumption behaviors in male student was significantly higher than female students ($p < .001$).

Keywords: Smoking behavior, Alcohol Consumption, Undergraduate Student

ความสำคัญของปัญหา

การสูบบุหรี่และดื่มสุราเป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพและพบมากในวัยรุ่น หรือวัยเรียน (Mangerud, Bjergiset, Holmen, Lydersen, & Indredavik, 2014) ซึ่งทำให้เจ็บป่วยและเสียชีวิตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เช่น การเกิดอุบัติเหตุ ความรุนแรงในสังคม โรคปอดอักเสบติดเชื้อ ถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ ตับ มะเร็งปอด ประเทศไทยมีสถิติการดื่มสุรามากเป็นอันดับ 1 ของกลุ่มประเทศอาเซียน พบมากที่สุด 6.7 ล้านคน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบมากที่สุด รองลงมาคือภาคเหนือ ร้อยละ 23 หรือ 3.9 ล้านคน ภาคกลางร้อยละ 21 หรือ 2.6 ล้านคน เฉพาะในกรุงเทพมหานคร ประมาณ 3 ล้านคน หรือร้อยละ 8 ของทั้งประเทศ และร้อยละ 34.5 ดื่มตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป และ 17.70 ล้านคนดื่มเป็นประจำในชีวิตประจำวัน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2561) ระบุว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์มาก จัดเป็นอันดับ 5 ของโลก และปัจจุบันนี้มีจำนวนผู้ดื่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น กลุ่มที่น่าเป็นห่วงซึ่งเป็นนักดื่มหน้าใหม่ คือกลุ่มวัยรุ่นที่มีนักดื่มมากขึ้น โดยวัยรุ่นเพศชายอายุ 11-19 ปี การสำรวจในปี 2557 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2557) การดื่มสุราและสูบบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป พบว่าสูบบุหรี่และดื่มสุรา 8 ล้านคน (ร้อยละ 14.6) สูบบุหรี่อย่างเดียว 3.4 ล้านคน (ร้อยละ 6.2) ดื่มสุราอย่างเดียว 9.7 ล้านคน (ร้อยละ 17.7) และจากการสำรวจของกรมสุขภาพจิตพบประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 17.70 ล้านคน (ร้อยละ 34.5 ของประชากรวัยผู้ใหญ่) เป็นผู้ดื่มปัจจุบันหรือผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา

จำแนกเป็นประชากรชาย 14.05 ล้านคน และประชากรหญิง 3.66 ล้านคน (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2561)

วัยรุ่นหรือเยาวชนถือเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เนื่องด้วยวุฒิภาวะยังไม่ค่อยทำให้คนวัยนี้มีพฤติกรรมเสี่ยงที่มีโอกาสก่อให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมาก พบว่ามีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี นิยมเที่ยวผับ/สถานบันเทิง สถานที่เหล่านี้เป็นแหล่งมั่วสุมสำหรับวัยรุ่น คือ ดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือมีเพศสัมพันธ์จนนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นสาเหตุที่นำไปสู่การใช้สารเสพติด ปอดเสียหายที่ถุงลมอุดกั้นเรื้อรัง มะเร็งปอด มะเร็งในช่องปาก โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง (CDC, 2017) ในรายที่ดื่มหนัก คือ ดื่มมากกว่า 4-5 แก้วในแต่ละครั้ง มีปัจจัยเสี่ยงเช่นเดียวกันกับการดื่มในระดับน้อยถึงปานกลาง แต่รายที่ดื่มเป็นประจำ พบว่าเสี่ยงต่อการเกิดโรคกล้ามเนื้อหัวใจขาดเลือด สมองขาดเลือด ซึ่งสัมพันธ์กับการมีไขมันในเลือดสูง ความดันโลหิตสูง โรคอ้วน และเกิดการติดสุราเรื้อรัง ไม่สามารถดำรงชีวิตตามปกติ (Rehm et.al., 2010) ในประชากรวัยรุ่นที่เรียนในระดับมหาวิทยาลัยตั้งแต่อายุ 17-25 ปี จากสถิติทะเบียนราษฎรตามการแจ้งในทะเบียนบ้านของกระทรวงมหาดไทย พบว่าวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นในกรุงเทพมหานคร มีมากที่สุด กล่าวคือ มีจำนวนประมาณ 1,023,524 คน รองลงมาคือจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 568,378 คน (กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง, 2559) ดังนั้นวัยรุ่นดังกล่าว จะก้าวไปเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า และเป็นกำลังสำคัญของประเทศ จำเป็นต้องได้รับการสำรวจข้อมูลปัจจุบัน เกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงในด้านสูบบุหรี่และดื่มสุรา คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาในเรื่องนี้เพื่อจะนำไป

สู่การแก้ไข ป้องกัน ลดการสูบบุหรี่และดื่มแอลกอฮอล์และลดผลกระทบต่อสุขภาพของเยาวชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. สํารวจอัตราการสูบบุหรี่ และการดื่มสุรา และพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมาที่มีอายุ เพศ ประวัติการสูบบุหรี่ และดื่มสุรา ของบิดามารดา หรือญาติใกล้ชิด และเพื่อนแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมาที่มีอายุ เพศ ประวัติการสูบบุหรี่ และดื่มสุรา ของบิดามารดา หรือญาติใกล้ชิด และเพื่อนแตกต่างกัน มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2561 อายุ 17- 25 ปี ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในจังหวัดนครราชสีมา และมหาวิทยาลัย 2 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร จำนวนประชากร 58,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 425 คน เลือกแบบเจาะจง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูป ของ Yamane (Israel, 1992) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้กลุ่มตัวอย่าง 396 คน

เครื่องมือการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ คณะที่ศึกษา ชั้นปี ภูมิภาคที่อาศัยปัจจุบัน และโรค

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุรา มีจำนวน 7 ข้อ ได้แก่ ประวัติการสูบบุหรี่และดื่มสุราของบิดา มารดา และเครือญาติใกล้ชิด เพื่อนสนิท เหตุผล อายุเริ่มสูบบุหรี่และดื่มสุรา ปริมาณที่ใช้ ให้เลือกตอบ 2 ตัวเลือกได้แก่ ใช่ และ ไม่ใช่ และเติมจำนวนตัวเลข

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมสูบบุหรี่และพฤติกรรมดื่มสุรา มีจำนวน 13 ข้อ ใช้มาตราประมาณค่า 4 ระดับ และกำหนดคะแนนดังนี้ ไม่เคย = 1 คะแนน, นานๆ ครั้ง = 2 คะแนน, บางครั้ง = 3 คะแนน, และเป็นประจำ = 4 คะแนน

คุณภาพของเครื่องมือวิจัย ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านพยาบาลและสาธารณสุข จำนวน 3 ท่าน หาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาได้เท่ากับ 0.92 และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษา จำนวน 30 คน หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้เท่ากับ 0.85

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่เดือนธันวาคม 2561 ถึง มีนาคม 2562

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานครตามหนังสือเลขที่ 19/2561 ลงวันที่ 29 สิงหาคม 2561 และได้รับอนุญาตให้เก็บข้อมูลได้จากผู้บริหารมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยอธิบายให้นักศึกษาทราบประโยชน์ และสิทธิที่จะรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยได้ โดยไม่มีผลเสียแต่อย่างใด การรักษาความลับของข้อมูลส่วนบุคคล และการนำเสนอผลการวิจัยในภาพรวม ผู้ยินดียินยอมแบบสอบถามได้ลงนามในใบยินยอม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยมอบแบบสอบถามให้อาจารย์ประจำคณะ และผู้ช่วยวิจัยจำนวน 5 คนซึ่งเป็นนักศึกษาพยาบาลปีที่ 4 ที่ได้รับการฝึกอบรม ให้แจกแบบสอบถามแก่นักศึกษา จำนวน 430 ฉบับ ให้เวลาตอบ 1-2 วัน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 425 ฉบับ (98.8%)

วิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนา และ Independent t-test

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลส่วนบุคคล** นักศึกษาร้อยละ 59.1 เป็นเพศชาย ร้อยละ 40.9 เป็น เพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 20.6 ปี (SD 1.8) มีภูมิลำเนาอยู่ในต่างจังหวัดร้อยละ 90.8 ในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 9.2 ส่วนมากอาศัยอยู่หอพักกับเพื่อน กำลังศึกษาใน 6 คณะ ได้แก่ ครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 18.8 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ วิทยาการจัดการ รัฐศาสตร์/นิติศาสตร์ คณะละ ร้อยละ 11.76 และคณะพยาบาลศาสตร์ ร้อยละ 10.58 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ร้อยละ 36.7 ปีที่ 2 ร้อยละ 14.6 ปีที่ 3 ร้อยละ 14.6 และปีที่ 4 ร้อยละ 21.4 มีโรคประจำตัว ร้อยละ 10.57 ได้แก่ โรคของต่อมไทรอยด์ ภูมิแพ้ หอบหืด โรคเครียด เคยได้รับวัคซีนป้องกันตับอักเสบบี วัณโรค คอตีบ ไอกรณ บาดทะยัก พิษสุนัขบ้า

ร้อยละ 36.1

1. ผลการสำรวจพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมา

1.1 นักศึกษามีพฤติกรรมสูบบุหรี่ ร้อยละ 38.1 และมีพฤติกรรมดื่มสุรา ร้อยละ 64.9

1.2 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่มีจำนวน 162 คน (38.1%) เป็นชายร้อยละ 83.33 พบในผู้มีอายุ 20-25 ปีร้อยละ 67.76 มีประวัติการสูบบุหรี่ของบิดามารดาหรือญาติใกล้ชิดร้อยละ 31.48 เป็นผู้สูบบุหรี่อย่างเดียว ร้อยละ 62.34 ผู้สูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า มีร้อยละ 37.66 มีผู้ใช้กัญชาร้อยละ 24.69 มีผู้สูบบุหรี่ วันละ 1-5 มวน มีร้อยละ 40.13 ผู้ที่สูบบุหรี่เกินวันละ 20 มวนมีเพียงร้อยละ 6.17 (ตาราง 1)

ตาราง 1 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมสูบบุหรี่ (n = 162)

ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมสูบบุหรี่		f	%
เพศ	ชาย	135	83.33
	หญิง	27	16.67
อายุ	17-19 ปี	49	30.24
	20-25 ปี	113	67.76
ประวัติการสูบบุหรี่ของ สูบบุหรี่	บิดา มารดาหรือเครือญาติใกล้ชิด	51	31.48
	สูบบุหรี่อย่างเดียว	101	62.34
	สูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า	61	37.66
ใช้สารเสพติดอื่น ๆ :	กัญชา	40	24.69
	สารระเหย	5	3.08
	สารเสพติดอื่น: เห็ดเม้าบ้านใส่น้ำแข็ง	3	1.87
ปริมาณการ สูบบุหรี่ต่อวัน	1-5 มวน	65	40.13
	6-10 มวน	60	37.03
	11-15 มวน	19	11.73
	16-20 มวน	8	4.94
	มากกว่า 20 มวน	10	6.17

1.3 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ ในรายชื่อนักศึกษาร้อยละ 25.9 ถึง 67.9 ที่ไม่เคยปฏิบัติ มีเพียงร้อยละ 4.9 ถึง 15 ที่ปฏิบัติเป็นประจำ ผู้ที่ไม่เคยสูบบุหรี่

ในบ้าน มีร้อยละ 67.9 ผู้สูบบุหรี่เป็นประจำเมื่อพบปะเพื่อนฝูงที่รู้จักกัน มีร้อยละ 4.9 ส่วนผู้สูบบุหรี่เพื่อคลายเครียด มีร้อยละ 13 (ตาราง 2)

ตาราง 2 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ในรายชื่อนักศึกษาจำแนกตามความบ่อยครั้งของพฤติกรรมสูบบุหรี่ (n=162)

พฤติกรรมสูบบุหรี่รายข้อ	ความบ่อยครั้งของพฤติกรรมสูบบุหรี่			
	ไม่เคย	นานครั้ง	บางครั้ง	เป็นประจำ
	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
1. สูบบุหรี่ในบ้าน	110(67.9)	35 (21.6)	9 (5.6)	8 (4.9)
2. สูบบุหรี่เมื่อพบปะเพื่อนที่รู้จักกัน	68 (42.0)	68 (42.0)	18 (11.1)	8 (4.9)
3. สูบบุหรี่ทันทีหลังกินข้าวอิ่ม	96 (60.5)	36 (22.2)	16(9.9)	12 (7.4)
4. สูบบุหรี่ในที่สาธารณะ เช่น ถนน ร้านอาหารในบริเวณมหาวิทยาลัย	71 (43.8)	59 (36.4)	24 (14.8)	8 (4.9)
5. สูบบุหรี่เวลาอยู่คนเดียว	84 (51.9)	42 (25.9)	19 (11.4)	17 (10.5)
6. สูบบุหรี่มานานต่อมวน	104 (64.2)	29 (17.9)	20 (12.3)	9 (5.6)
7. สูบบุหรี่เพื่อคลายเครียดหรือเบื่อบ้าง	42 (25.9)	81 (50.0)	18 (11.1)	21 (13.0)
8. สูบบุหรี่เมื่อคิดอะไรไม่ออก	45(27.8)	84 (51.5)	17 (10.4)	16 (9.8)

1.4 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มสุรามี 276 คน (64.19 %) เป็นผู้ที่มีบิดา มารดา พี่ น้องร่วมสายโลหิตมีประวัติการดื่มสุราร้อยละ 23.55 ผู้ชายที่ดื่มสุรามีร้อยละ 59.06 ผู้มีอายุ 20-25 ปีดื่มสุรา ร้อยละ 62.32 ผู้ที่ดื่มทั้ง

เหล้า เบียร์ และไวน์ มีร้อยละ 69.2 นักศึกษามากกว่าครึ่งหนึ่ง (58.33 %) ดื่มสุราสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง ผู้ให้เหตุผลที่ดื่มสุราว่า อยากลองและเพื่อความสนุกสนาน มีร้อยละ 59.78 (ตาราง 3)

ตาราง 3 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มสุร่าจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมดื่มสุร่า (n = 276)

ข้อมูลส่วนบุคคลและพฤติกรรมดื่มสุร่า		f	%
เพศ	ชาย	163	59.06
	หญิง	113	40.94
อายุ	17-19 ปี	104	37.68
	20-25 ปี	172	62.32
ประวัติการดื่มสุร่าของ ชนิดของเครื่องดื่ม	บิดา มารดา พี่ น้องร่วมสายโลหิต	65	23.55
	เหล้า	54	19.56
	เบียร์	24	8.70
	ไวน์	7	2.54
	ดื่มทั้งเหล้า เบียร์ และไวน์	191	69.20
จำนวนครั้ง / สัปดาห์	1-2 ครั้ง	161	58.33
	3-4 ครั้ง	75	27.18
	เฉพาะมืงานสังคม/ หรือสังสรรค์	40	14.49
เหตุผลในการใช้	เพื่อนชวน	73	26.45
	อยากลองและความสนุกสนาน	165	59.78
	ลดความเครียด แก้เบื่อ	23	8.33
	พบปะสังสรรค์ / เข้าสังคม	15	5.44

1.5 นักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มสุร่าในรายชื่อนักศึกษา ร้อยละ 15.9 ถึง 41.1 ที่ไม่เคยปฏิบัติ มีเพียงร้อยละ 1.2 ถึง 15.9 ที่ปฏิบัติเป็นประจำ ผู้ที่ดื่มสุร่าก่อนขับขีรถยนต์ หรือจักรยานยนต์ภายในเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง เป็นประจำ มีเพียงร้อยละ 1.2 ผู้ที่ดื่มสุร่าเมื่อมีงานสังสรรค์/ตามเทศกาล มีร้อยละ 15.9 (ตาราง 4)

ตาราง 4 จำนวน (f) และร้อยละ (%) ของนักศึกษาที่มีพฤติกรรมดื่มสุร่าในรายชื่อนักศึกษาจำแนกตามความบ่อยครั้งของพฤติกรรมดื่มสุร่า (n = 283)

พฤติกรรมดื่มสุร่า รายชื่อ	ความบ่อยครั้งของพฤติกรรมดื่มสุร่า			
	ไม่เคย	นานครั้ง	บางครั้ง	เป็นประจำ
	f (%)	f (%)	f (%)	f (%)
1. ก่อนขับขีรถยนต์หรือจักรยานยนต์ ภายในเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง	175 (41.1)	67 (15.5)	39 (9.0)	5 (1.2)
2. ดื่มเพื่อคลายเครียด เริง	172 (40.5)	102 (23.7)	102 (23.7)	8 (1.9)
3. เมื่อมีงานสังสรรค์/ ตามเทศกาล	45 (15.9)	110 (38.9)	83 (29.3)	45 (15.9)
4. เมื่อถูกชักชวน	55 (19.4)	110 (25.9)	83 (29.3)	45 (15.9)
5. เมื่อสอบเสร็จ	81 (28.6)	97 (34.3)	74 (26.1)	31 (11.0)

2. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุราของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครราชสีมาที่มีอายุ เพศ ประวัติการสูบบุหรี่ และดื่มสุรา ของบิดามารดา หรือญาติใกล้ชิด และเพื่อนสนิทแตกต่างกัน

2.1 นักศึกษาที่มีเพศ และอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ส่วนผู้ที่มีประวัติการสูบบุหรี่ของบิดา มารดาหรือบุคคลใกล้ชิดในครอบครัวและเพื่อนสนิทมีพฤติกรรมสูบบุหรี่มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีประวัติ ๔ อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 (ตาราง 5)

ตาราง 5 เปรียบเทียบพฤติกรรมสูบบุหรี่ของนักศึกษาที่มีเพศ อายุ และประวัติการสูบบุหรี่แตกต่างกันโดยใช้ t-test ($n = 162$)

กลุ่ม		n	M	SD	t	p-value
เพศ	ชาย	135	14.40	5.78	0.72	.471
	หญิง	27	13.55	4.04		
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	49	13.24	5.07	-1.53	.127
	20 ปีขึ้นไป	113	14.69	5.68		
ประวัติการสูบบุหรี่	มี	158	14.41	5.51	2.32	.022
	ไม่มี	4	8.00	0.01		

2.2 นักศึกษาที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมดื่มสุราไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) แต่นักศึกษาชายดื่มสุรามากกว่านักศึกษาหญิง และนักศึกษาที่มีบิดา มารดาหรือ

บุคคลใกล้ชิดในครอบครัวและเพื่อนสนิทมีประวัติการดื่มสุรา มีพฤติกรรมดื่มสุรา มากกว่าผู้ที่ไม่มีประวัติ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (ตาราง 6)

ตาราง 6 เปรียบเทียบพฤติกรรมดื่มสุราของนักศึกษาที่มีเพศ อายุ และประวัติการดื่มสุราแตกต่างกันโดยใช้ t-test ($n = 283$)

ตัวแปร/กลุ่ม		n	M	SD	t	p-value
เพศ	ชาย	163	13.80	3.34	3.65	.001
	หญิง	113	12.26	3.55		
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	104	13.09	3.79	-.23	.810
	20 ปีขึ้นไป	172	13.19	3.33		
ประวัติการดื่มสุราของบิดา-มารดา ๔	มี	149	14.17	3.29	5.31	.001
	ไม่มี	134	12.00	3.58		

การอภิปรายผลการวิจัย

นักศึกษาระดับปริญญาตรี มีพฤติกรรมสูบบุหรี่ร้อยละ 38.1 ซึ่งสูงกว่าการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2560) ที่สรุปว่า “แนวโน้มการสูบบุหรี่ในประชากรอายุ 15 ขึ้นไปจะลดลงไม่มาก แต่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 20.7 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 19.9 ในปี 2558 และร้อยละ 19.9 ในปี 2560” นักศึกษาชายและหญิงสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาที่ผ่านมาที่พบว่า เพศชายมีการสูบบุหรี่มากกว่าเพศหญิง (CDC, 2017)

พฤติกรรมดื่มสุรา พบร้อยละ 64.9 ซึ่งสูงกว่าผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2560 ที่พบว่าทั่วประเทศ มีผู้ดื่มแอลกอฮอล์ 15.9 ล้านคน (28.4%) เหตุผลที่ดื่มสุรา เพราะอยากกลองและความสนุกสนาน มีถึง ร้อยละ 59.78 อันเป็นพฤติกรรมจากพัฒนาการของวัยรุ่นที่ขยายจากครอบครัวไปสู่สังคมภายนอกโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อนที่มีอิทธิพลต่อความคิดและค่านิยมของวัยรุ่นอย่างมาก ประกอบกับเป็นวัยที่แสวงหาเอกลักษณ์แห่งตน จึงมักเลียนแบบบุคคลที่เป็นแบบอย่างในอุดมคติ วีรบุรุษหรือวีรสตรีที่ตนชื่นชอบ การที่มีเพื่อนชวน และเหตุผลเพื่อลดความเครียด เบื่อ และเซ็ง พบเพียงร้อยละ 1.9 ซึ่งเป็นสิ่งพบได้ในวัยรุ่นที่ยังสับสนกับบทบาทของตนเอง (Brunori, Cavalcante, Lopes, C.T., Lopes, J. L., & de Barros, 2014) ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับความเห็นของนายแพทย์กิตติโก โพธิ์โน (2561) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลจิตเวชนครพนมราชชนรินทร์ ที่กล่าวว่า “วัยรุ่นและเยาวชนเป็นวัยที่อยากรู้อยากลอง การค้นหาสิ่งใหม่ๆ การค้นหาความเป็นตัวเอง...จึงต้องเฝ้าระวัง เพราะการคิดวิเคราะห์ การยับยั้งชั่งใจ การใช้ดุลยพินิจ ต่างๆ อาจจะไม่เหมาะสมเนื่องมาจากพัฒนาการของสมองด้านการบริหารจัดการจะยังไม่สมบูรณ์ตามวัยเหมือนผู้ใหญ่ และเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่นำไปสู่การติดสารเสพติด...”

นักศึกษามีพฤติกรรมสูบบุหรี่ไม่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่มีเพศและอายุแตกต่างกัน ทั้งนี้สืบเนื่องจากปัจจุบันสังคมให้การยอมรับสตรีมากขึ้น ขณะเดียวกันการหาซื้อบุหรี่ได้ง่ายจึงทำให้กลุ่มวัยรุ่นทั้งชายและหญิงและทุกกลุ่ม

อายุสามารถเลือกซื้อได้ง่าย ขณะที่ผู้มีประวัติการสูบบุหรี่ของบิดามารดาญาติสนิทและเพื่อนมีพฤติกรรมสูบบุหรี่สูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีประวัติ ๔ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นแหล่งเรียนรู้เบื้องต้นที่สำคัญสำหรับเยาวชน สภาพแวดล้อมที่เด็กเห็นจะถูกซึมซับและกล่อมเกลาให้เห็นเป็นแบบอย่างที่ได้ปฏิบัติตามได้ง่าย

นักศึกษาที่มีเพศ และประวัติการดื่มสุราของบิดามารดา และเพื่อนสนิทที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมดื่มสุราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้พฤติกรรมดื่มสุราเป็นปัจจัยในตัวบุคคลโดยเกิดจาก ความรู้ร่วมกับประสบการณ์ ส่งผลต่อทัศนคติที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (เพ็ญพิมพ์ ปันระสี และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน, 2017; CDC, 2017) ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Brunori, Cavalcante, Lopes, C. T., Lopes, J. L., และ de Barros (2014) และชลลดา ไชยกุลวัฒนา, ประกายดาว สุทธิ, และวิชานีย์ ใจมาลัย, (2560) ที่พบว่าเพศชายเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่าเพศหญิง และวัยรุ่นที่มีคนในครอบครัวสูบบุหรี่ เสี่ยงต่อการสูบบุหรี่มากกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีคนสูบบุหรี่ในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. นักศึกษาที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่และดื่มสุรายังคงมีอยู่ แม้เป็นจำนวนน้อย แต่สถาบันการศึกษาควรดำเนินการให้มหาวิทยาลัยได้เป็นมหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ และเหล้าอย่างจริงจังและต่อเนื่องเพื่อให้นักศึกษามีพฤติกรรมลด ละ และเลิกบุหรี่และสุราได้ตั้งเมื่ออยู่ในและนอกสถาบันการศึกษา
2. สถานศึกษาควรจัดให้มีโครงการที่ช่วยให้เยาวชนได้แสดงออกในสิ่งสร้างสรรค์และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อาทิ การบำเพ็ญประโยชน์ การจัดงานที่เหมาะสม การประกวดการสร้างนวัตกรรมอันจะช่วยขจัดสาเหตุที่ไปสูบบุหรี่และดื่มสุรา
3. ควรมีการเฝ้าระวังและติดตามกลุ่มที่มีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่และดื่มสุราอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง. (2559). สถิติประชากรและบ้าน-จำนวนประชากรรายอายุ. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2561, จาก <http://stat.dopa.go.th>
- กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต. (2561). สถานการณ์การดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 9 พฤษภาคม 2561, จาก <http://www.dmh.go.th/news/view.asp?id=1234>
- กิตต์กวี โพธิ์โน. (2561). กรมสุขภาพจิต ห่วงอนาคตวัยรุ่นไทยที่สูบบุหรี่ พบนักเรียนมัธยมกว่า 3 แสนคน ติดบุหรี่อมแงม. (เอกสารออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2561, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content/36949.html>
- ชลลดา ไชยกุลวัฒนา, ประกายดาว สุทธิ, และวิชานีย์ ใจมาลัย. (2560). พฤติกรรมสูบบุหรี่และปัจจัยเสี่ยงที่สัมพันธ์กับการสูบบุหรี่ของวัยรุ่นตอนต้นจังหวัดพะเยา. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 27(3), 57-67.
- เพียงพิมพ์ ปันระสี, และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. (2017). พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยกับวิธีการลดการดื่ม. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย, 11(2), 58-67.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). ผลสำรวจสำนักงานสถิติแห่งชาติปี 2557 ใช้วิธีตามมาตรฐานสากลสัมภาษณ์ตรงไม่ใช้ตัวแทน ชี้นสูบบุหรี่ดื่มเหล้าสูงขึ้น. สืบค้นเมื่อ 30 พฤษภาคม 2562, จาก <http://www.serviceenso.go.th/smokePocket57>
- Brunori, E.H.F.R., Cavalcante, A.M.R.Z., Lopes, C.T., Lopes, J. L., & de Barros, A.L.B.L. (2014). Smoking, alcohol consumption and physical activity: associations in acute coronary syndrome. *Acta Paulista de Enfermagem*, 27(2). Retrieved May 10, 2018, from <http://dx.doi.org/10.1590/1982-0194201400029>
- CDC. (2017). *Current cigarette smoking among adults in the United States*. Retrieved May 10, 2018, from https://www.cdc.gov/tobacco/data_statistics/fact_sheets/adult_data/cig_smoking/index.htm
- Courtney, K. E., & Polich, J. (2009). Binge drinking in young adults: Data, definitions, and determinants. *Psychological Bulletin*, 135(1), 142-56. doi: 10.1037/a0014414.
- Israel, G. D. (1992). *Determining sample size*. Retrieved May 10, 2018, from <https://www.tarleton.edu/academicassessment/documents/Samplesize.pdf>
- Mangerud, W. L., Bjerkeset, O., Holmen, T. L., Lydersen, S., & Indredavik, M. S. (2016). Smoking, alcohol consumption, and drug use among adolescents with psychiatric disorders compared with a population based sample. *Journal of Adolescence*, 37(7), 1189-1199.
- Rehm, J., Baliunas, D., Borges, G. L., Graham, K., Irving, H., Kehoe, T., . . . Taylor B. (2010). The relation between different dimensions of alcohol consumption and burden of disease: An overview. *Addiction*, 105(5), 817-43. doi: 10.1111/j.1360-0443.2010.02899.x.
- Thai PBS. (2014). *Alcohol consumption in Thailand*. Retrieved June 20, 2018, from <http://www.englishnews.thaipbs.or.th>